

INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Matejki 48/49, 60-769 Poznań

maj 1999

Dnia 18.05.1999 Wydziałowe Kolegium Elektorów dokonało wyboru dziekana Wydziału na kadencję 1999–2002. Został nim prof. dr hab. Zbigniew Palka. W tym samym dniu wybrano też prodziekanów. Zostali nimi: prof. dr hab. Jerzy Kąkol (sprawy naukowe), prof. dr hab. Krystyna Katulska (sprawy studenckie), prof. dr hab. Mieczysław Mastyło (sprawy organizacyjne) i prof. dr hab. Ryszard Urbański (sprawy studiów zaocznych).

* * * * *

Dnia 18.05.1999 odbyły się wybory przedstawicieli profesorów do Senatu UAM. Przedstawicielami Wydziału zostali doc. dr hab. Magdalena Jaroszewska i prof. dr hab. Michał Karoński.

* * * * *

Centralna Komisja do Spraw Tytułu i Stopni Naukowych zakończyła postępowanie w sprawie nadania tytułu naukowego prof. drowi hab. Andrzejowi Rucińskiemu i prof. drowi hab. Tadeuszowi Bednarskiemu.

* * * * *

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 14.05.1999 wszczęto postępowanie o nadanie tytułu naukowego drowi hab. Marianowi Nowakowi, profesorowi nadzwyczajnemu w Instytucie Matematyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Na recenzentów powołano prof. dra hab. Juliana Musielaka, prof. dra hab. Wiesława Pleśniaka (Uniwersytet Jagielloński), prof. dra hab. Przemysława Wojtaszczyka (Uniwersytet Warszawski) i prof. dra Fernando Bombala Gordona (Universidad Complutense de Madrid, Hiszpania).

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rady wszczęto przewód habilitacyjny drowi Jerzemu Motylowi z Instytutu Matematyki Politechniki Zielonogórskiej. Rozprawa habilitacyjna nosi tytuł: „Inkluzje stochastyczne i ich własności”. Rada powołała następujących recenzentów: prof. dra hab. Andrzeja Fryszkowskiego (Politechnika Warszawska), prof. dra hab. Lecha Górniewicza (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), prof. dra hab. Michała Kisielewicz (Politechnika Zielonogórska) i prof. dra hab. Stanisława Szufłę (UAM).

* * * * *

Rada Wydziału powołała w dniu 14.05.1999 komisję w sprawie wszczęcia przewodu habilitacyjnego drowi Tomaszowi Człapińskiemu z Instytutu Matematyki Uniwersytetu Gdańskiego. Temat rozprawy habilitacyjnej brzmi: „Hyperbolic Functional Differential Equations”. W skład komisji weszli: prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski (przewodniczący), prof. dr hab. Waław Marzantowicz (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Dobiesław Bobrowski, prof. dr hab. Ireneusz Kubiacyk i prof. dr hab. Julian Musielak.

* * * * *

Na posiedzeniu w dniu 14.05.1999 Rada Wydziału powołała komisję w przewodzie doktorskim mgr Izoldy Gorgol z Politechniki Lubelskiej. W skład komisji weszli: prof. dr hab. Michał Karoński (przewodniczący), prof. dr hab. Wacław Marzantowicz (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Tomasz Łuczak (promotor), prof. dr hab. Andrzej Ruciński (recenzent i egzaminator), prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki (Politechnika Zielonogórska, recenzent), prof. dr hab. Tomasz Szulc (egzaminator), prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator z dyscypliny dodatkowej) i prof. dr hab. Maciej Wygralak (członek). Jednocześnie Rada Wydziału wyraziła zgodę na rozszerzenie tytułu rozprawy doktorskiej mgr Izoldy Gorgol zatwierdzając tytuł: „Planarne i indukowane liczby Ramsey’a”.

* * * * *

Rada Wydziału powołała także komisję w przewodzie doktorskim mgra Włodzimierza Ulatowskiego z Politechniki Gdańskiej w następującym składzie: prof. dr hab. Wacław Marzantowicz (przewodniczący), prof. dr hab. Witold Wnuk (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Jerzy Topp (Politechnika Gdańska, promotor), prof. dr hab. Tomasz Łuczak (recenzent i egzaminator), prof. dr hab. Maciej Sysło (Uniwersytet Wrocławski, recenzent), prof. dr hab. Tomasz Szulc (egzaminator), prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator z dyscypliny dodatkowej) oraz prof. dr hab. Stanisław Stoiński (członek).

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału powołała również komisję w przewodzie doktorskim mgra Sergiusza Kęski z Katedry Analizy i Historii Matematyki Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach. W skład komisji weszli: prof. dr hab. Lech Drewnowski (przewodniczący), prof. dr hab. Wacław Marzantowicz (zastępca przewodniczącego), dr hab. Janusz Czyż (WSR-P, Siedlce, promotor), prof. dr hab. Julian Musielak (recenzent i egzaminator), prof. dr hab. Józef Banaś (Politechnika Rzeszowska, recenzent), prof. dr hab. Paweł Domański (egzaminator), prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator z dyscypliny dodatkowej) i prof. dr hab. Tomasz Szulc (członek).

* * * * *

Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o utworzenie kierunku studiów „informatyka i zastosowania matematyki”. Jednocześnie wskazano potrzebę pewnych modyfikacji proponowanego programu studiów.

* * * * *

Rada zaopiniowała pozytywnie wniosek dra Yoichi Uetake o przedłużenie zatrudnienia na Wydziale Matematyki i Informatyki UAM o dwa lata na stanowisku adiunkta.

* * * * *

Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek o zatrudnienie na naszym Wydziale w roku akademickim 1999/2000 na pół etatu dra Tadeusza Pankowskiego i dra inż. Krzysztofa Bucholca.

* * * * *

Rada zaopiniowała pozytywnie wniosek prof. dr hab. Pauliny Pych-Taberskiej i prof. dra

hab. Tadeusza Batoga o zniżkę godzin dydaktycznych w roku akademickim 1999/2000.

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 14.05.1999 zaopiniowała pozytywnie wnioski o urlopy naukowe w roku akademickim 1999/2000 dla następujących osób: prof. dra hab. Jerzego Kąkola na okres 1.09–30.12.1999 (badania naukowe w USA), prof. dra hab. Tomasza Łuczaka na okres 1.10–10.12.1999 (badania naukowe w USA) i prof. dra hab. Andrzeja Rucińskiego na okres 1.10.1999–30.04.2000 (badania naukowe w USA).

* * * * *

Rada Wydziału przyjęła też ramowy podział roku akademickiego 1999/2000 na naszym Wydziale.

* * * * *

Z historii ...

---

100 lat temu, 7.05.1899 roku, urodził się w Kobryniu Oscar Zariski (zmarł 4.07.1986). Sudiował na uniwersytetach w Kijowie i Rzymie, gdzie też doktoryzował się pod kierunkiem G. Castelnuovo. Następnie pracował na Uniwersytecie w Rzymie i John Hopkins University (1932– 1945), University of Illinois (1946) i od roku 1947 na Uniwersytecie Harvarda. Zajmował się głównie geometrią algebraiczną, algebrą, funkcjami algebraicznymi i topologią. Był współautorem dwutomowej monografii Commutative Algebra (Princeton 1958 i 1960; Berlin 1975 i 1976).

R.M.

---

* * * * *

Senat UAM zaopiniował pozytywnie wnioski prof. dra hab. Zbigniewa Palki i prof. dra hab. Ryszarda Urbańskiego o zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego na naszym Wydziale na czas nie określony.

* * * * *

Z okazji 80-lecia powstania Uniwersytetu w Poznaniu prof. dr hab. Wanda Nowak i prof. dr hab. Julian Musielak otrzymali okolicznościowe medale jubileuszowe.

* * * * *

Mgr Michał Hańkowiak, słuchacz Studium Doktoranckiego naszego Wydziału otrzymał nagrodę ACM za najlepszą pracę złożoną na konferencję *Principles of Distributed Computing'99*, której autorem lub współautorem jest doktorant (współautorami, obok laureata, są prof. dr hab. Michał Karoński i prof. Alessandro Panconessi (Bologna, Włochy)).

* * * * *

Ukazał się tom specjalny (vol. 25, nr 1) czasopisma *Parallel Computing* poświęcony problemowi „Task scheduling problems for parallel and distributed systems”. Wśród trzech redaktorów tego tomu jest prof. dr hab. Jacek Błazewicz z naszego Wydziału.

★ ★ ★ ★ ★

Cytat

I am extremely careful with the choice of those [i.e. new notions], as I take the position that the development and propagation in no small degree depends on a fortunate and properly fitting terminology.

Georg Cantor

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 19–22.04.1999 gościem Wydziału był prof. Christophe Soulé z Institute des Hautes Etudes Scientifiques w Bures-Yvette pod Paryżem. W dniu 20.04.1999 wygłosił on wykład pt. „Perfect forms and the Vandiver conjecture”.

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 21–25.04.1999 gościem Zakładu Analizy Matematycznej był prof. Schôichi Ôta z Kyushu Institute of Design, Fukuoka, Japonia. W dniu 23.04.1999 wygłosił on wykład pt. „Normal extensions of unbounded operators”.

★ ★ ★ ★ ★

Gościem Zakładu Metod Numerycznych był w dniach 3–10.05.1999 prof. Andreas Defant z Uniwersytetu w Oldenburgu (Niemcy). Wygłosił on w dniu 4.05.1999 wykład pt. „The Maurey-Rosenthal factorization theory and interpolation of tensor products for vector-valued Kothe function spaces”.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 7.05.1999 prof. Steven H. Weintraub z Louisiana State University, Baton Rouge, USA, wygłosił wykład pt. „Spreads in symplectic vector spaces”.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Grzegorz Banaszak i dr Wojciech Gajda brali udział w dniach 15–22.04.1999 w konferencji *Methodes Homologiques* w Marsylii (Francja).

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 21–25.04.1999 prof. dr hab. Roman Murawski brał udział w konferencji *Zastosowania logiki w filozofii i podstawach matematyki* w Karpaczu.

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 3–30.05.1999 prof. dr hab. Tomasz Szulc przebywa w Walencji (Hiszpania) jako stypendysta MEN w ramach Programu Współpracy Kulturalnej Hiszpańsko-Polskiej.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Maciej Wygralak będzie brał udział w dniach 24–29.05.1999 w konferencji *Joint Eurafuse-sic'99 Conference* w Budapeszcie (Węgry).

★ ★ ★ ★ ★

O MINIMALNYCH WYMOGACH PROGRAMOWYCH Z MATEMATYKI

[Zamieszczony poniżej tekst ukazał się w *Forum Akademickim*, nr 3 (1999). Został on napisany na prośbę redakcji tego pisma.]

Nowe programy ze starej szafy

16 kwietnia 1998 r. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego podjęła uchwałę określającą minimalne wymagania programowe dla studiów magisterskich z matematyki. Uchwała ta nie wzbudziła entuzjazmu w szkołach wyższych. 15 września została oceniona negatywnie na konferencji dziekanów wydziałów i dyrektorów instytutów matematyki i informatyki, a podpisy pod tą oceną złożyło dziesięciu dziekanów i dyrektorów z różnych uniwersytetów polskich. Podano dwa istotne powody: minima odpowiadają tylko kształceniu przyszłych pracowników naukowych oraz nie uwzględniają zmian programowych i stworzenia nowych specjalności matematycznych w uniwersytetach. Tę negatywną opinię przesłano Radzie Głównej. Ostatnio w "Forum Akademickim" ukazał się artykuł prof. Antoniego Smoluka, krytykujący uchwałę Rady Głównej. Krytyka prof. Smoluka dotyczy zarówno kompetencji Rady Głównej w sprawie minimalnych wymagań programowych, jak i merytorycznej strony poszczególnych programów.

Cała ta sprawa przypominała mi stare czasy, gdy około 25 lat temu zajmowałem się programami matematyki na studiach wyższych, zarówno jako współprzewodniczący Komisji Szkolnictwa Wyższego Towarzystwa Matematycznego, jak i jako członek odpowiedniej komisji w ministerstwie. Przeczytałem programy Rady Głównej i stwierdziłem, że poza informatyką nie ma w nich właściwie nic nowego. Tak jakby ze starej szafy wyciągnięto zakurzony dokument, przepisano go na komputerze i podano tę odgrzaną potrawę jako obowiązującą nowość.

Jak dalece wymagania są minimalne

Znane są trzy rodzaje programów studiów: minimalne, ramowe i szczegółowe. Wbrew nazwie „minimalne wymagania” Rady Głównej nie są programem minimalnym. Rację mają dziekani i dyrektorzy instytutów, że cały szereg ujętych w nich zagadnień dotyczy studentów tzw. sekcji teoretycznej i stanowi wstęp do studiów doktoranckich. Aby nie być gołosłownym: przyszłemu nauczycielowi czy specjaliście od finansów nie są potrzebne formy różniczkowe i ich całkowanie, twierdzenie Tichonowa czy twierdzenie o domkniętym wykresie. W istocie rzeczy „minimalne wymagania” to pełne programy przygotowujące do podjęcia nauki na studiach doktoranckich z matematyki.

„Minimalne wymagania” nie są także ani programem ramowym, ani szczegółowym. Wymieniono szereg szczegółowych twierdzeń, jak Cantora-Bernsteina, Fubinię, Liouville’a, Kołmogorowa, Baire’a, Casoratiego-Weierstrassa, Riesz-Fischera. Z drugiej strony, np. w jednym krótkim zdaniu „formy różniczkowe i twierdzenie Stokesa” streszczono materiał na 30 godzin wykładu. Poszczególne programy nie są ujęte proporcjonalnie: program z równań różniczkowych (60 godzin) zajmuje tyle samo miejsca, co program z analizy

matematycznej (360 godzin), a trzy razy tyle miejsca co program z algebry liniowej i geometrii (180 godzin). Programy są miejscami nieprzygotowane. Np. w programie analizy matematycznej, przy pojęciu pochodnej, jest temat „interpretacja fizyczna i geometryczna pochodnej”, a znacznie później, przy elementach geometrii różniczkowej, temat „prosta styczna i normalna do krzywej”; chodzi chyba o to samo. Dalej mówi się o pochodnych cząstkowych pierwszego rzędu, a następnie wyższych rzędów, po czym następuje powrót do pochodnych pierwszego rzędu w temacie, twierdzenie o wartości średniej”. Dziwny jest program fizyki, według którego należy uczyć mechaniki, elektromagnetyki, fizyki kwantowej i teorii względności (wszystko w 60 godzinach), ale ani słowa w nim o optyce i termodynamice. To szkoda, wszak przyszli nauczyciele będą uczyli częściowo w blokach tematycznych, a optykę geometryczną można uważać niemal za część geometrii.

Czy minimum programowe jest nowoczesne?

Gdy tworzone te programy 25 lat temu pewne tematy świadczyły o nowoczesności ujęcia. Można tu wymienić całkę wielokrotną od razu względem miary Lebesgue'a, cały program algebry czy też włączenie analizy funkcjonalnej jako odrębnego przedmiotu. Inna rzecz, że zapłacono za to wysoką cenę, eliminując geometrię w klasycznym ujęciu. Dziś trudno mówić o nowoczesności „minimum”. W istocie, poza informatyką, nie ma w tych programach nic z ostatniego 50-lecia. Zwłaszcza szkoda, że nie ma niemal nic z podstaw matematyki, w której to dziedzinie XX wiek był tak płodny.

Czy chcemy kształcić kujona?

Negatywne strony programów mają, jak sądzę, swe źródło w niewłaściwie przyjętej „sylwetce absolwenta”. Zdaniem autorów minimum, studia magisterskie na kierunku matematyka powinny dostarczyć absolwentom ogólną wiedzę matematyczną na tyle wszechstronną, aby mogli oni samodzielnie pogłębiać i poszerzać swoje wykształcenie oraz wykonywać zawód matematyka na różnych stanowiskach pracy, również jako nauczyciela matematyki. Zatem celem jest wiedza wszechstronna, a ideałem studenta człowiek-encyklopedia, czyli po prostu kujon. Jest to fundamentalny błąd. W nauczaniu matematyki ważne są wiedza i umiejętności, z przewagą tego drugiego. Istotny jest tu nie tyle zakres wiadomości, ile sposób matematycznego myślenia i działania. Toteż precz z rutyną i nudziarstwem w nauczaniu matematyki!

(...)

Centralizm czy pluralizm?

Trudno powiedzieć, czy ustalenie ogólnokrajowego „minimum wymagań” jest w ogóle potrzebne. Jest to pozostałość myślenia z minionej epoki centralizmu. Samorządne i autonomiczne uniwersytety zatrudniają wybitnych specjalistów. Dobrze wiadomo, jak poważny musi być dorobek pracownika nauki, by mógł ubiegać się o tytuł profesora nauk matematycznych. Kierunki badań wydziałów czy instytutów stanowią odzwierciedlenie specjalności profesorów i rzutują na nauczanie studentów. Jest zrozumiałe, że razi to ludzi wychowanych w duchu centralizmu. Ale czasy panowania tego ducha należą do przeszłości. Jak dobrze, że o programach uniwersytetów w Oxfordzie i Cambridge nie decydował król ani królowa. Tylko samodzielne uniwersytety, ustalające m.in. własne programy, mają szan-

sę konkurować z innymi w przyszłej Europie. Toteż uważam, że miejsce na centralnie produkowane programy jest w koszu na makulaturę.

Prof. dr hab. Julian Musielak

Opracowanie Informatora: Roman Murawski (rmur@math.amu.edu.pl)

<http://www.wmid.amu.edu.pl>